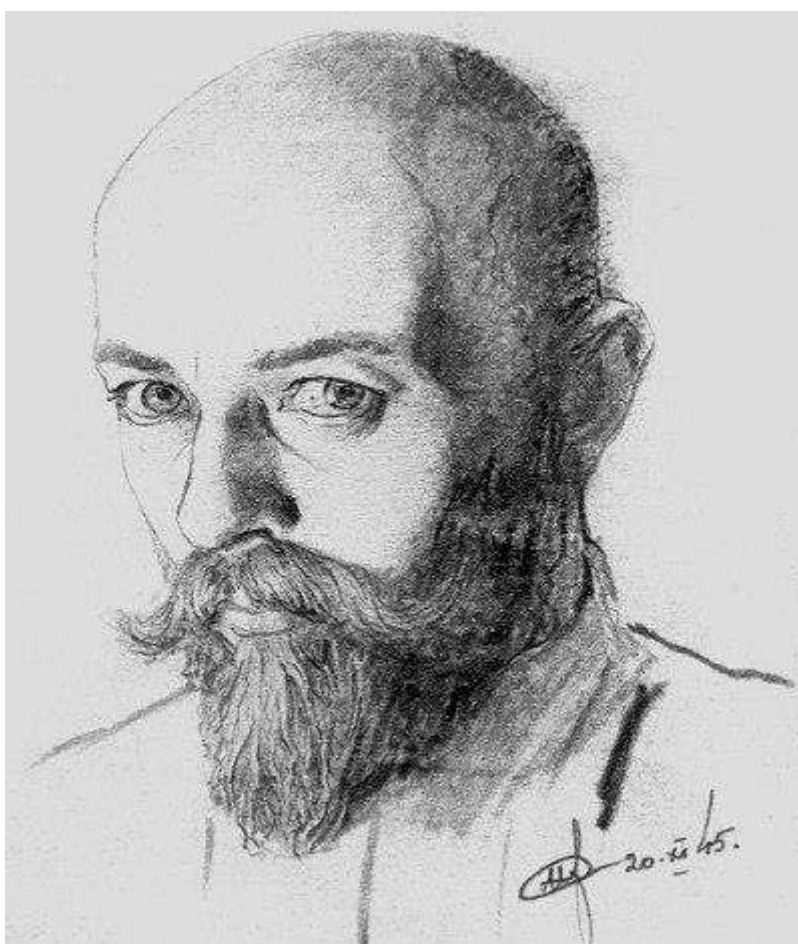

ЗВО «Університет Короля Данила»

Бібліотека ЗВО «Університет Короля Данила»

Ніл Хасевич (1905 – 1952) -

**художник, який перетворив мистецтво
на інформаційну зброю**

(до 120 - річчя від дня народження)

Довідкове видання

Івано-Франківськ

2025

Ніл Хасевич - художник, який перетворив мистецтво на інформаційну зброю . До 120 -річчя від дня народження. : довідкове видання . Івано - Франківськ: ЗВО « Університет Короля Данила» , бібліотека, 2025 . 27 с.

26 листопада 2025 року – 120 років від дня народження Ніла Хасевича (1905–1952), видатного українського художника , графіка.

Українське мистецтво ХХ ст. у світовому контексті відомо цілою плеядою митців Однією з таких постатей є Ніл Хасевич — видатний український художник, графік, громадський і політичний діяч, член ОУН. У листопаді 2025 р. виповнилося 120 років від дня народження митця, який, попри блискучі перспективи за кордоном, обрав боротьбу за свободу й незалежність України.

Ніл Антонович Хасевич — український художник, графік, активний громадський і політичний діяч, член ОУН і УГВР. Лицар Срібного Хреста Заслуги та медалі «За боротьбу в особливо важких умовах». Псевда: Бей-Зот, Левко, Рибалка, 333, Старий, Джміль.

Ніл Хасевич (1905–1952) — не просто український художник і графік. Це людина, для якої мистецтво стало зброєю, а творчість — шляхом боротьби за свободу. Як головний дизайнер Української Повстанської Армії, він творив у підпіллі, працював у криївках і під псевдонімами, залишаючи по собі графіку, що одночасно є мистецтвом і свідченням епохи. Його роботи втілювали біль і надію українського народу, відлуння яких чути й сьогодні.

Життєпис українського художника Ніла Хасевича (1905–1952) є яскравим відображенням героїчної боротьби громадян за незалежність України Він є розробником «бофонів, відзнак, плакатів та агітаційних листівок УПА. Зокрема, створив ескізи Хреста Заслуги і Хреста Бойової Заслуги та медалі «За

боротьбу в особливо важких умовах», якою він сам і був нагороджений». Ніл Хасевич створив візуальний образ Української повстанської армії. Стилiстику й графіку його шрифтів і сьогодні використовують Збройні сили України.

Творiсть Ніла Хасевича – унікальне явище не тільки в мистецтві підпiльної боротьби, але також і в українському мистецтві в цілому. Професійний рівень і плідність його творчості не мають аналогів у підпiльній боротьбі інших народів у час Другої світової війни та після неї. В ряди УПА Ніл Антонович, відомий також під псевдо “Бей” та “Зот”, вступив у 1934-у році. Працюючи в умовах постійної небезпеки – у бункрах, землянках і криївках, без належних засобів на життя і в неймовірно несприятливих умовах, з примітивною підпiльною друкарською технікою і браком відповідних матеріалів, він створив понад 150 графічних композицій і понад 50 графічних творів. Хасевич також вишколив ряд учнів-послідовників, відомих як “Артем”, “Мирон” і “Свирид”. Графіка Ніла Хасевича, дереворити серії «Волинь в боротьбі» – це унікальне явище не тільки в українському мистецтві, але також у творчості повстанців і підпiльників у світовому контексті. Варто зацентувати, що в українському національному просторі до Ніла Хасевича практично не було патріотичного пропагандистського мистецтва, у фронтірі ідеї самостійної й незалежної Української Держави. Хасевич створив новий жанр – підпiльну політичну листівку-афішу малого формату. Творчість Ніла Хасевича, як і чин ОУН-УПА, унікальні також своєю двовекторною спрямованістю проти окупантів-нацистів та окупантів-комуністів. Митець працював у техніці деревориту – одному з найдавніших видів гравюри. У своїх творах він поєднував мистецький талант із політичним меседжем. Його роботи вирізнялися чіткими лініями, виразними образами та глибокою символікою: «Малюнок є правдою абсолютною, – писав Хасевич, – а мову правди треба вивчати скрізь і завжди. Зробив би малюнок основою навчання в усіх школах. Це єдина мова, якою можна висловити все».

Хасевич власноруч вивів на професійний рівень дизайн і верстку підпiльних видань ОУН і УПА. І вони насправду могли конкурувати в задумі,

композиції і макетуванні з виданнями вільних суспільств, де митці могли творити спокійно. А він творив у бункерах і без відповідного обладнання. Жодна інша підпільна організація у світі не здобулася на таку розкішну, результативну, різноманітну і професійну продукцію пропагандистського візуального матеріалу. Жоден митець-підпільник не досяг рівня творчості Ніла Хасевича.

Хасевич був різносторонньо обдарованим митцем, працював у різних техніках, особливим його захопленням була графіка, шрифти

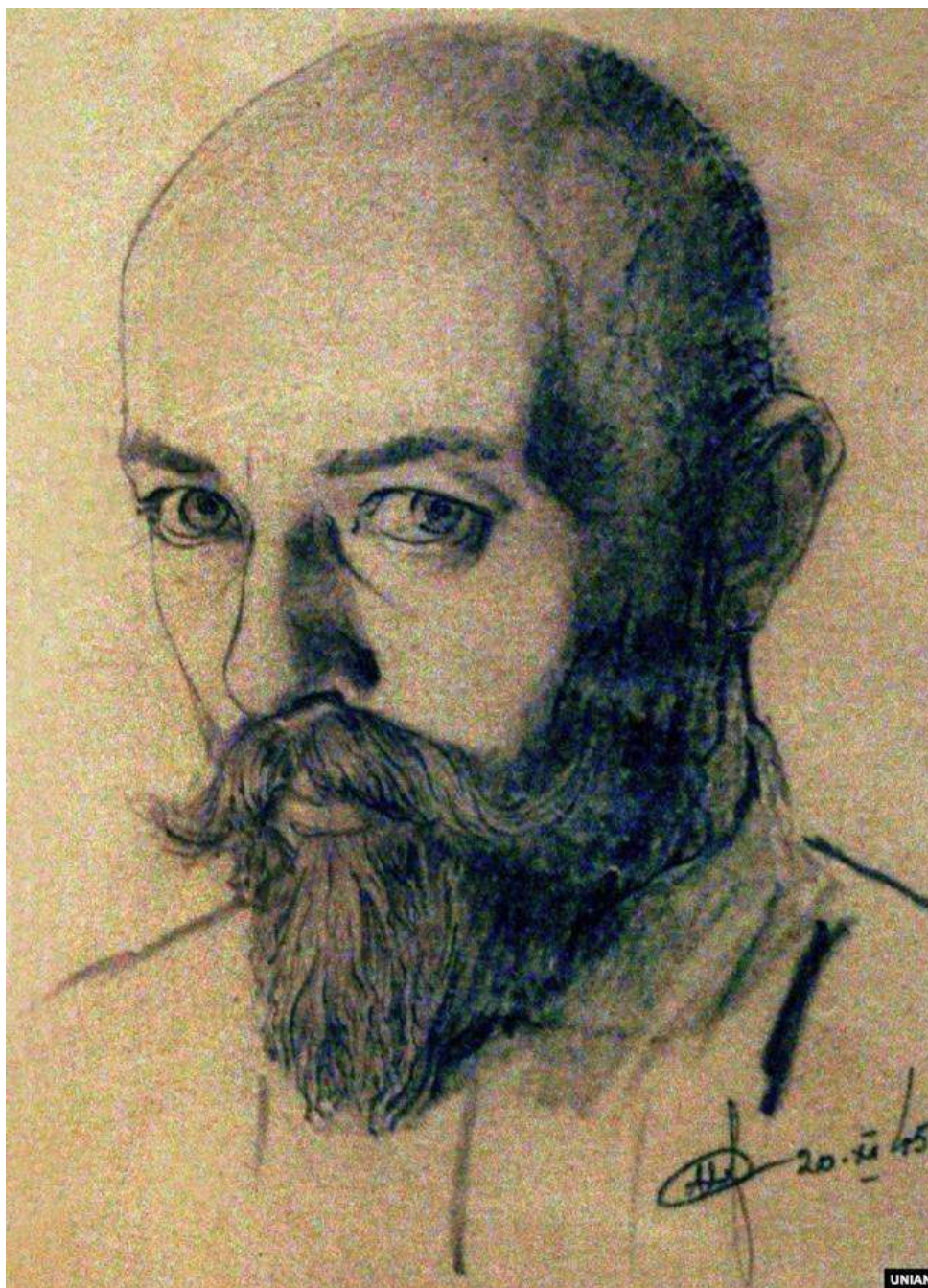
Ніл Хасевич – це приклад того, як мистецтво може бути зброєю. Попри фізичні обмеження й небезпеку, він продовжував творити до останнього подиху. Нині його ім'я відновлене з небуття: іноді роботи можна бачити в музеях, більш-менш регулярно їх, буває, експонують по Україні, про нього видані дослідження. Його боротьба триває у символах волі, які він залишив нам.

Його внесок у діяльність УГВР та український визвольний рух має вагоме історичне значення, зокрема в збереженні національної ідентичності через візуальну культуру.

Сучасним українцям, слід не забувати, що ми маємо власного, “Слов’янського Леонардо да Вінчі” – революціонера у національній графіці, котрий показав світові Людину нового часу – вільну, мислячу, націлену у майбутнє. Здібну до малювання молодь, котра залюбки йшла в учні до майстра, він і досі наставляє: - Мистецтво – зброя в боротьбі за Вітчизну.

Ми повертаємо постать видатного художника, яку радянська пропагандистська машина стерла і з історії, і з пам’яті українців. Ім’я цього мистця вписано золотими літерами в історію українського мистецтва.

Його твори актуальні й досі, бо українці, як і пів століття тому, ведуть збройну боротьбу проти московських окупантів

Репродукція автопортрета Ніла Хасевича (1905–1952)

«...Я не можу битися зброєю. Але я б'юся різцем і долотом. Я каліка, б'юся в той час, коли багато сильних і здорових людей в світі навіть не вірять, що така боротьба взагалі можлива... Я хочу, аби світ знав, що визвольна боротьба триває, що українці б'ються»

Ніл Хасев

«Малюнок є правдою абсолютною, а мову правди треба вчити скрізь і завжди... Це єдина мова, якою можна висловити все».

Ніл Хасе

Він міг бути успішним художником і жити богемним життям, виставляючись у закордонних салонах. Натомість став митцем-повстанцем, обравши криївку з примітивним друкацьким верстатом. Слава знайшла його вже після смерті — бо саме Хасевич створив більшість візуальних матеріалів Армії.

Його порівнювали із Юрієм Нарбутом, Іваном Трушем і Василем Кричевським. Він був особистістю, безумовно, талановитою і неординарною. Його твори є у приватних мистецьких колекціях — від Польщі до США. Він міг спокійно заробляти на життя творчістю, живучи за кордоном, виставлятися у провідних мистецьких салонах, але обрав собі інший шлях — складний і небезпечний. І за свій вибір заплатив життям у віці 47 років. У тому ж віці не стало Тараса Шевченка і Василя Стуса.

Мова про Ніла Хасевича — графіка європейського рівня, члена ОУН, воїна УПА, творчість якого й досі недостатньо вивчена. Сьогодні минає 59 років від дня загибелі художника-повстанця.

Ніл Хасевич народився 25 листопада 1905 р. в с. Дюксин Костопільського повіту (тепер Костопільського району Рівненської області) в сім'ї диякона і псаломщика місцевої церкви Антона Івановича та Федорії Олексіївни Хасевичів.

В родині було троє синів, двоє з яких стали українськими священиками на Волині. Анатолія закатували поляками в с. Дерев'яне коло волинського містечка Клевая), а Федір загинув після війни на засланні в Сибіру. Третім був Ніл, що теж вчився в духовній семінарії (і перші уроки малювання отримав в іконописній майстерні), але став митцем-воїном УПА.

Коли Хасевичу було 14 років в його житті сталася трагічна подія — на залізничному переїзді підвода, на якій вони з мамою їхали до гімназії, потрапила під поїзд. Матір загинула, а син, втративши ліву ногу, на все життя залишився калікою.

У цій трагедії добре проявився характер Хасевича, який, хоч був іще підлітком, не опустил рук, а, вміючи вирізати з дерева, сам виготовив собі протез і вперто йшов до мети — одержати освіту.

Після лікування Ніл продовжив навчання у художній майстерні Василя Леня у Рівному. 1925 року екстерном закінчує рівненську гімназію, рік працює помічником іконописця. А у 1926 р., на компенсацію від французької компанії (власниці залізниці, де юнак зазнав каліцтва) Хасевич продовжує навчання у Варшавській Академії прикладних мистецтв.

Захоплення образотворчим мистецтвом допомогло **Нілу Хасевичу** долати все: матеріальні нестатки, самоту, а незабаром і велику фізичну травму.

**Ніл Хасевич (праворуч) із друзями під час варшавських студій, 1930-і роки.
Справа наліво: Н. Хасевич, П. Кршовскі (болгарин), Б. Монкевич, М.
Щербак, Д. Дунаєвський**

Ось яким він запам'ятався на початку навчання своєму землякові у академії Петрові Мегику: «Молодий, років 20, невеликого росту, бідно вдягнений хлопчина, з палицею в руці, бо замість лівої ноги — дерев'яна, закінчена грубим патином, примітивна, власної роботи, протеза... Пильно вчиться і неймовірно матеріально бідуює. З дому від батьків нічого не одержує, бо там — не менша біда».

Після тривалих творчих пошуків, спроб сил у різних мистецьких напрямках Ніл Хасевич остаточно вирішує обрати курс графіки у майстерні відомого польського графіка, професора Владислава Сковчиляса.

Ще у студентські роки став одним із засновників і секретарем мистецького гуртка «Спокій», до якого входило 33 молодих українських художники-академісти, серед яких В. Васильківський, В. Гаврилук, П. Андрусів, П. Мегик, П. Холодний-молодший, О. Шатківський та ін. Попри тяжке матеріальне становище, закінчує академію у 1935 році і отримує диплом про вищу художню освіту з правом учителювати в середніх школах.

Ще під час навчання Ніл Хасевич листувався з митцями із Австрії, Угорщини, Бельгії, Нідерландів, США, Канади та ін. країн. Його роботи експонувалися на 35-ти виставках (у Львові, Берліні, Празі, Чикаго, Лос-Анджелесі).

З великою інтересом до задуму створив Ніл Хасевич **«Українську абетку»** (1930-і роки), дбайливо і з великою увагою опрацьовуючи кожен літеру так, щоб вона перегукувалась з українськими традиційними символами праці. Наприклад, буква **Ж** зображена на тлі збору жита, **О** – звертає увагу на орача, а з хлібом пов'язана літера **Х**. У Варшаві в 1939 році вийшов альбом **«Книжкові знаки Ніла Хасевича»**, того самого року у Філадельфії побачило світ видання **«Екслібриси Ніла Хасевича»**.

Художник нагороджений багатьма міжнародними дипломами і престижними нагородами: у 1931 р. його полотно «Прання» відзначене премією «Ватикан», у 1932 р. за портрет гетьмана Мазепи одержав диплом Варшавської академії, у 1937 р. здобуває третій грошовий приз на міжнародній виставці гравюр у Варшаві.

Обдарованість і працьовитість Ніла не залишилась поза увагою: ще студентом у 1932 році здобув почесний диплом Академії за «Портрет Івана Мазепи».

Земляк Ніла Хасевича художник **Петро Мегик**, який тоді також навчався у Варшаві, згадував: «невеличкого зросту, бідно вдягнений хлопчина, з палицею в руці, бо замість лівої ноги – дерев'яна, закінчена грубим патином, примітивна, власної роботи протеза... Пильно вчиться і неймовірно матеріально бідує. З дому від батька не одержує нічого, бо там не менша біда».

Його портрет Володимира Великого, екслібрис президента УНР в екзилі Андрія Левицького, серія робіт в альманасі «Дереворит» високо оцінені фахівцями. У 1939 році у Варшаві видається альбом екслібрисів «Книжкові знаки Ніла Хасевича».

Ніл Хасевич працював переважно в галузі станкової, книжкової, документальної графіки, створював дереворити (гравюри на дереві). Отримав шанувальників у Польщі, але шлях у велике мистецтво для українського художника був закритий через небажання приймати польське громадянство.

І все ж всупереч долі Ніл у 1935 році здобув диплом про вищу художню освіту з правом вчителювання в середніх школах на теренах тодішньої Польщі. Додому Ніл Хасевич повернувся художником, твори якого вже експонувались в галереях Варшави, Берліну, Праги, Рівного, Львова. Особливо йому вдавались екслібриси – книжкові знаки, робота над якими вимагає як особливої уваги автора до пластичних засобів, так і до внутрішнього, духовного світу власника бібліотеки. І нині екслібриси Ніла Хасевича (створив понад 200 книжкових знаків) притягають фантазією й виразним авторським почерком, втіленим на невеликій площині.

Після навчання Ніл Антонович повернувся на Волинь. Працював учителем у місцевій школі, бухгалтером у сільпо, малював і виставлявся.

На малій батьківщині Хасевич починає займатися громадською і політичною діяльністю, стає членом Волинського Українського Об'єднання, згодом вступає до ОУН, з багатьма членами якої, зокрема з Степаном Бандерою, зблизився ще в студентські роки у Варшаві.

Талановитий художник міг спокійно заробляти на хліб своїм мистецтвом, але страшні події початку радянсько-німецької війни, коли під час відступу в червні 1941 р. каральні органи СРСР потопили Західну Україну в крові тисяч невинно закатованих людей, змусили Хасевича докорінно змінити своє життя.

Через авторитет і повагу земляків Хасевича обирають мировим суддею в часи німецької окупації. Тоді ж він працює у рівненській газеті «Волинь» разом з Уласом Самчуком. Однак, розуміючи справжню мету політики нацистів, він залишає залишає мирну роботу й вступає в лави УПА.

Власне, саме Хасевич створив той візуальний образ УПА, відомий нам з архівів — від плакатів до нагород. Серед повстанців його знали як «Бей-Зота», «Старого», «333», «Левка», «Джмеля», «Рибалку».

Зарекомендував себе прекрасним пропагандистом: був членом крайової референтури пропаганди, протягом 1943—1944 рр., працював у редакції журналу «До зброї», готував ілюстрації до сатиричних журналів УПА «Український перець» та «Хрін», керував підпільною друкарнею, випускав різні агітаційні матеріали (брошури, листівки, летючки).

Він же розробив ескізи прапорів, печаток, бланків, бофонів і відзнак підпілля (Хрест заслуги, Хрест бойової заслуги, медаль «За боротьбу в особливо важких умовах»), навчав мистецтва гравюри молодих художників, які відходили вже на інші терени ілюструвати підпільну літературу.

Ілюстраціями «Зота» були прикрашені майже всі підпільні видання Волині і Полісся. Був у приятельських стосунках із наступником загиблого у лютому 1945 р. «Клима Савура» полковником Василем Галасою — «Орланом».

Умови для праці у підпіллі були важкими, доводилося працювати на друкарському верстаті, схожому до того, на якому друкував ще Гутенберг, постійно відчувався брак відповідного матеріалу. Але геніальний митець і тут знайшов вихід, використовуючи те, чого на війні було вдосталь.

Так, у листі до Головного командира УПА у квітні 1950 р. графік зазначає, що для виготовлення відзнак «можна взяти метал із гільз артилерійських набоїв, або з більшовицьких орденів — вони мосяжні і легкоплавні».

За особливий внесок у визвольний рух самого Ніла Хасевича було нагороджено «Срібним Хрестом Заслуги» та медаллю «За боротьбу в особливо важких умовах».

Однак оприлюднення його підпільних творів на Заході стало чи не смертельним вироком для митця. У 1951 р. роботи Хасевича потрапили до делегатів Генеральної Асамблеї ООН та іноземних дипломатів і були надруковані в альбомі «Графіка в бункерах УПА». Це остаточно довело до шалу радянське керівництво.

За розпорядженням з Москви «пресечь антисоветскую деятельность» упівського художника для його розшуку було створено спеціальну міжобласну оперативну групу, очолену капітаном держбезпеки Борисом Стекляром, заступником начальника відділення 2 відділу УМДБ Рівненської області.

Щоденно збиралися матеріали про Хасевича, численним стукачам обіцялися посади, нагороди, почесні, цілеспрямовано шукали місце його знаходження.

Ця наполеглива, цілеспрямована операція на його пошук і захоплення, щедрі нагороди облавникам, свідчать, що упівський графік високо цінувався совітами. Адже шукали його з усіма «почестями», як особливо небезпечного для влади.

Зусилля були затрачені чималі, а відкрити місце його сховку допоміг випадок — розшифрували документи, знайдені в одній із викритих на Рівненщині криївок, в одному з яких ішлося про заготівлю для художника необхідних для роботи 5 кілограмів паперу та вишневого дерева. Там було також названо місце знаходження однієї з останніх на Волині криївок — біля с. Сухівці, за 12 км від Клевая у Рівненській області.

Сексоти допомогли відшукати криївку, але живим Хасевич не здався — застрелився з особистої зброї разом із двома своїми охоронцями — В'ячеславом Антонюком — «Матвієм» та Антоном Мельничуком — «Гнатом», спаливши перед тим усі важливі документи.

Людина, яка не схилилася під тягарем життєвих випробувань, не була настільки впевненою в собі, щоб не боятися видати важливу інформацію на тортурах.

Могили митця, як і двох побратимів, що розділили з ним смерть 4 березня 1952 р., і досі не знайдено. Тіла загиблих упівців, за давньою «пристрастю» енкаведистів до такого моторошного видовища, після трьох днів виставляння в Клевані для глузу, постраху та деморалізації населення вивезли в невідомому напрямі.

Зброєю Хасевича були олівець і різець, папір і дерево. І хоч він не очолював збройних формувань, не керував бойовими групами і операціями, його дуже шанували в УПА, максимально оберігали і навіть наполягали на відході на Захід, але він відмовився.

Була якась особлива сила духу, нескореності перипетіям життя і примхам долі в цього невисокого, з фізичними вадами чоловіка. Цією незламністю були пройняті його твори і через них сила передавалися іншим повстанцям. І при обшуках, захопленнях криївок роботи Ніла Хасевича вилучалися поруч із цінними документами — як особливо важливі і небезпечні.

Діяльність в УПА і ОУН

Воєнний 1943 рік став переломним для Ніла Хасевича, він вступає до підпілля, як художник стає членом редколегії, яка для потреб УПА та ОУН випускала часописи, листівки, плакати.

Ніл Хасевич вирізає дереворит. Світлина з архіву Ігоря Марчука

Ніл Хасевич вважав, що мистець не має права стояти осторонь переломних подій, усвідомлюючи при цьому, що інтерес до його творчості з боку влади йому несе небезпеку. Так почався надзвичайно плідний, але і останній період у житті Ніла Хасевича, чи то «Бея», «Зота», «Рибак», «Левка» – псевдо, під якими художника знали підпільники. І ще таке: з цього часу і до кінця своїх днів Ніл Хасевич жив і працював у криївках – особливо влаштованих приміщеннях під землею, які й сьогодні захоплюють фахівців своєю архітектурною винахідливістю, способом розташування і маскуванню.

Ніл Хасевич був свідомий того, яку підтримку для повстанців та й цивільного населення може мати листівка чи плакат патріотичного змісту

Ніл Хасевич був свідомий того, яку підтримку для повстанців та й цивільного населення може мати листівка чи плакат патріотичного змісту. На сторінках першого числа рівненського часопису «Волинь» (1 вересня 1941 року) він зазначив: «Ніхто з тих, хто розуміється на справі,... не заперечить великих

можливостей графіки, як художнього і пропагандивного чинника» (збережений *автопис автора – ред.*).

Із фантазією й творчою уявою Нілові Хасевичу вдавалось усе: обкладинки, карикатури, печатки, штампи, листівки, бофони (скорочення від слів «бойовий фонд» – грошові документи ОУН і УПА), також проекти військових нагород.

Бофон «300 карбованців» у виконанні Ніла Хасевича. Містить зображення повстанців і написи: «На бойовий фонд УПА», «За Українську самостійну соборну державу». Дата створення: 1944 рік

Проекти нагород художника Ніла Хасевича

І сьогодні твори мистця привертають увагу гострою сатирою зображення реалій «большевицького світу», наприклад, «Героїня соціалістичної праці» (1947 рік), «Так виглядає новий большевицький світ» (1949 рік), чи серія творів до сатиричного часопису «Український перець». Історія боротьби за незалежність – головна тема серії «Волинь в боротьбі»: «На Волині жито ворогами збито» (1948 рік), «Ми стали волі на сторожі» (1949 рік). Нині також значну історичну вагу мають портрети товаришів Ніла – полковника Дмитра Клячківського, генерала Романа Шухевича чи сотника Олекси Громадюка.

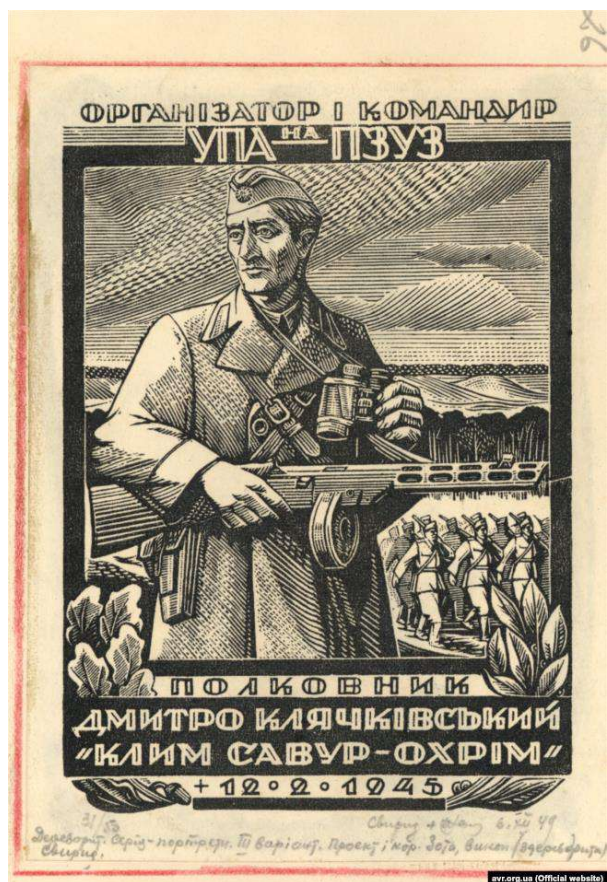

Генерал Роман Шухевич – «Тарас Чупринка». Дереворит Ніла Хасевича, 1950 рік

«Сотника Олекси Громадюка» у виконанні Ніла Хасевича. Громадюк Олексій Романович – сотник УПА, командир куреня загону «Озеро» ВО «Турів»,

командир загону імені Богуна ВО «Турів», начальник штабу ВО «Турів» і Західної ВО «Завихост». Дата створення: 1944 рік

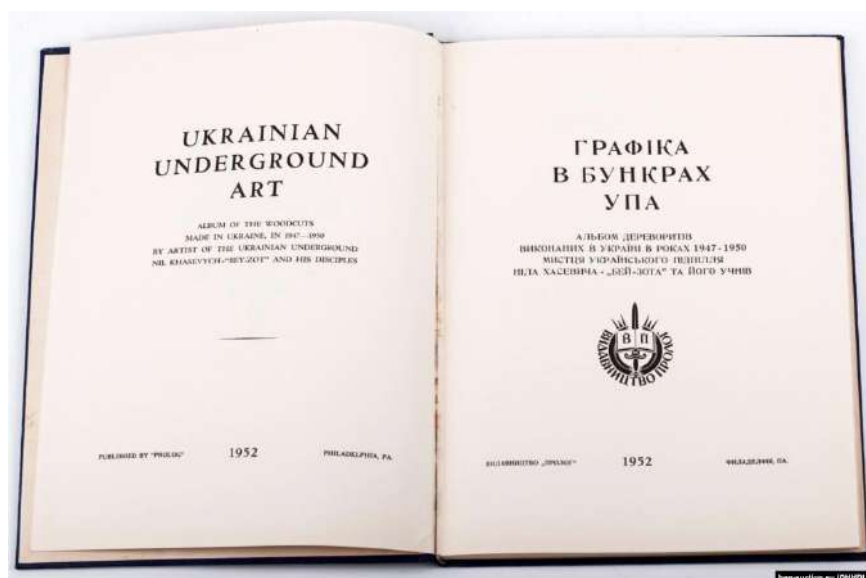
«Портрет Полковника Дмитра Клячківського». Проєкт і коректива Ніла Хасевича. Виконав його учень «Свирид» із дереворита Хасевича. Дата створення: 6 грудня 1949 року

У 1951 році графіка художника потрапила до рук делегатів Генеральної асамблеї ООН та іноземних дипломатів

Від початку творча праця Ніла Хасевича привертала гостру увагу радянського режиму, особливо, коли в столиці СРСР дізнались, що твори мистця підпільними шляхами перетнули радянські кордони. Це сталось у 1951 році, коли графіка художника потрапила до рук делегатів Генеральної асамблеї ООН та іноземних дипломатів, а потім ще й вийшла у збірнику «Графіка в бункрах УПА» (Філадельфія, 1952 рік).

«Графіка в бункрах УПА» (Філадельфія, 1952 рік). Альбом дереворитів періоду 1947–1950 років художника УПА Ніла Хасевича

Наказ за всяку ціну «пресечь антисоветскую деятельность Хасевича», який надійшов у 1951 році, режимові вдалось виконати 4 березня 1952 року. Художник Ніл Хасевич і ще двоє вояків загинули в криївці в селі Сухівці на Рівненщині. За однією з версій повстанці, щоб не дістатись до рук чиновників МДБ живими, покінчили своє життя добровільно, за іншою, МДБівці закидали криївку гранатами, коли Ніл Хасевич із товаришами відмовились добровільно здатись. Тіла загиблих підняли на поверхню й кілька днів ними лякали місцевих жителів, потім їх вивезли в невідомому напрямку.

Посмертне фото вояків УПА, позначених цифрами кимось із радянських спецслужб. 1 – Ніл Хасевич – «Бей-Зот», 2 – В'ячеслав Антонюк – «Матвій», 3 – Антон Мельничук – «Гнат». Березень 1952 року. Із альбому «Ніл Хасевич» (Львів, 2010)

У довідці МДБ Рівненської області, датованій 13 березня 1952 року, записано: «член краевого «провода» ОУН «Зот», он же «Рыбак» вместе с районным «проводником» ОУН «Матвеем» и бандитом ОУН по кличке «Гнат» ликвидирован». І досі невідомо, де Ніл Хасевич похований, лише на місці, де мистець загинув, встановлений пам'ятний знак.

Пам'ятник знак на місці, де у бункері загинув Ніл Хасевич. Біля села Сухівці на Рівненщині

Також своє життя за незалежність України віддали брати Ніла Хасевича: Анатолій загинув у бою з польським військом неподалік селища Клевань, Федір не повернувся із заслання з сибірського ГУЛАГу.

Творчість головного художника УПА, як часто називають Ніла Хасевича, не лише яскрава сторінка в історії українського мистецтва, але й безцінне свідоцтво свого часу. Нині можемо сказати, що Ніл Хасевич у своїй боротьбі вийшов переможцем.

Загинув 4 березня 1952-го у бункері біля Сухівців Клеванського району на Волині Пам'ятник Нілу Хасевичу відкритий у Рівному 14 жовтня 2012 року – в день відзначення 70-х роковин створення УПА.

Життя і творчість Ніла Хасевича - яскравий приклад боротьби за волю і Незалежність України.

Ніл Хасевич - головний художник УПА»

БОЙОВЕ МИСТЕЦТВО ГРАФІКИ І ПЛАКАТИ У ТВОРЧОСТІ

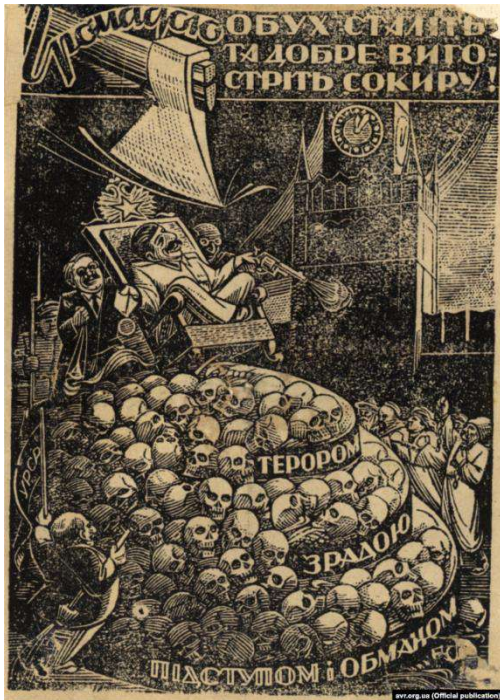
НІЛА ХАСЕВИЧА

Екслібриси Ніла Хасевича, які були нагороджені на Міжнародній виставці
дереворитів у Варшаві 1936–1937 роки

Букви Ніла Хасевича на грамоті митрополита УГКЦ Андрея Шептицького

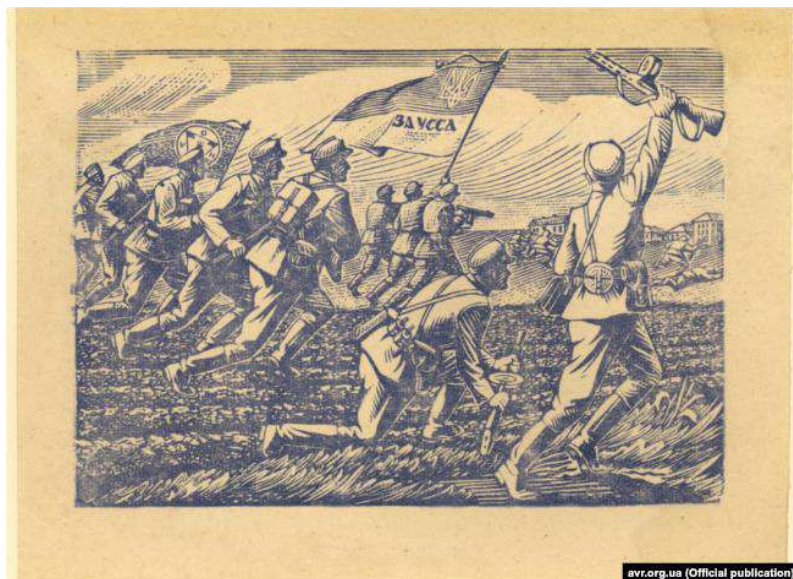
Дереворит «Громадою обух сталіть та добре вигостріть сокиру». На малюнку зображений Йосип Сталін із прибічниками та гаслами «Терором», «Зрадою», «Підступом і обманом». Серія: шаржі і сатири

Дереворит «Портрет невідомого повстанця».

Дереворит «22 січня — День Української Державності»

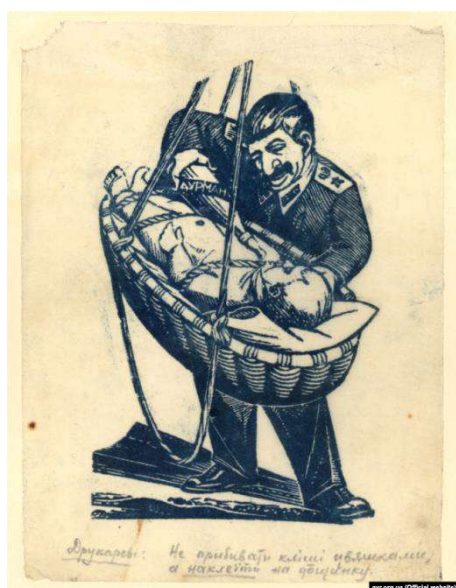
Дереворит «Повстанці у наступі» з гаслом «за УССД»

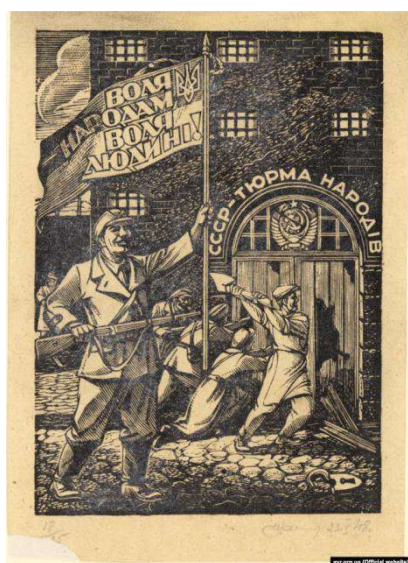
Бофон «10 карбованців» з написом «На бойовий фонд УПА». Дата створення: 1945 рік

Дереворит «На Волині жито ворогами збито» у виконанні Ніла Хасевича. Дата створення: 26 жовтня 1948 року

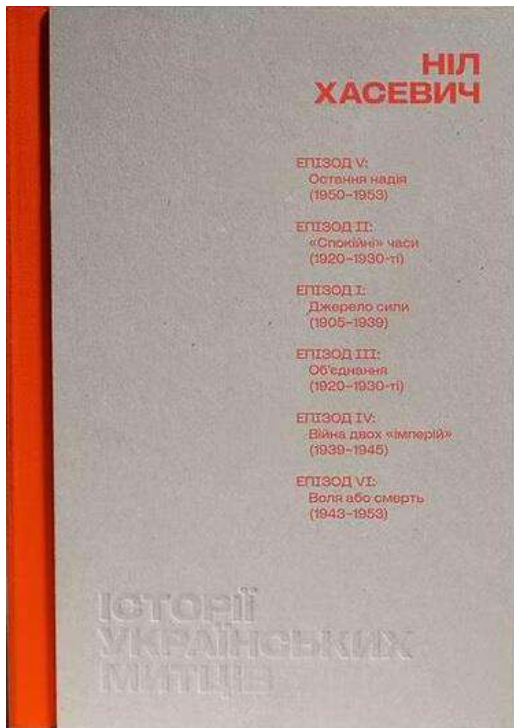
«Ще в колысці Сталін напуває дурманом». На роботі пристуня примітка друкареві: не прибівати кліші цв'яшками, а наклеїти на дощину. Дата створення: 1947 рік

Дереворит «Воля народам, воля людині». Прокт і виконання Ніла Хасевича. Дата створення: 23 травня 1948 року

Видання робіт

З моменту здобуття Україною незалежності на Волині, Рівненщині та Львівщині вийшли друком кілька брошур із графікою цього унікального митця. А в 2010 році фахівці видавництва «Терен» підготували у високій якості та видали альбом живописних і графічних робіт художника під назвою [«Ніл Хасевич. Воїн. Митець. Легенда»](#). Книга стала найповнішим зібранням творів Хасевича, на її сторінках опубліковано близько 120 його робіт.

Марчела Можина Історії українських митців. Ніл Хасевич. К. 2025. 342 с.

Видавництво *Projector Publishing* представило другу книгу, що увійшла до серії «Історії українських митців».

Книга про Ніла Хасевича — митця, художника-графіка, головного дизайнера УПА. Це спроба розгорнути історію життя героя через його творчість, соціальні зв'язки, друзів та мистецькі об'єднання, контекст, в якому жила тогочасна Україна та світ.

Це друге видання із серії «Історії українських митців», яку Projector Publishing створює спільно з Projector Foundation та Фундацією ЗМІН.

Авторка книги Марчела Можина — дослідниця і шрифтова дизайнерка, що розробила на основі літерацій Ніла Хасевича шрифт Воля (нині він є частиною нової айдентики ЗСУ).

У книзі ви знайдете раніше неопубліковані роботи та фотографії, а також есе, що занурять в український та світовий контекст середини XX століття: політичну боротьбу, мистецькі об'єднання, еміграцію.

Проект "Історії українських митців" спонукає українців і українок до самопізнання, вивчення своєї культури, а його ідея народилася та втілюється спільно командами Projector Publishing, Projector Foundation та Фундацією ЗМІН.